

Кластер з питань житла

Річний звіт

2019

Ключові події

- Зміна в координаційній структурі Кластера:** Наприкінці 2019 р., організація «Людина в біді» (PIN) завершила свої обов'язки в якості співголовуючої організації на регіональному рівні, залишившись лише в ролі активного учасника Кластера. У 2020 році головування на національному та регіональному рівні перебрало УВКБ ООН, розділяючи роль провідного агентства з Міністерством у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та ВПО (МВТОТ).

- У липні 2019 року **Український гуманітарний фонд**, спільний фонд, що базується в Україні та керується УКГП ООН та Гуманітарним координатором, розпочав свою роботу. П'ять проектів, що стосуються ремонту житла або підготовки до зими, отримали кошти на

реалізацію в рамках першого розподілення.

- Перші кроки в передачі** координаційних обов'язків: Кластер почав працювати з МВТОТ (перш ніж об'єднатися з Міністерством у справах ветеранів у другій половині 2019 року це було Міністерство у справах тимчасово окупованих територій та ВПО). У результаті підписаного Протоколу про наміри між УВКБ ООН та МТОТ у січні 2019 р., команда Кластера надавала підтримку в розвитку спроможностей в Міністерстві, а також передавала досвід стосовно принципів гуманітарної координації в секторі.

Кластер з питань житла та непродуктивної допомоги представляє звіт досягнень відповідно до **3** поставлених **цілей**, які згруповані за таким принципом:

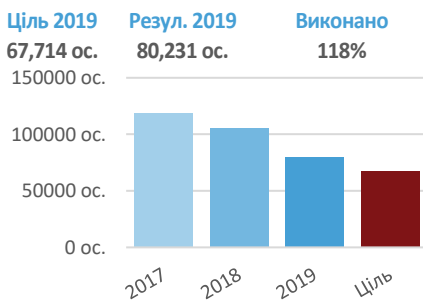
Перша – основні заходи з підтримки людей та невідкладні заходи;

Друга – перехідні тимчасові рішення та забезпечення **належним житлом** за відсутності довгострокових рішень;

Третя – стабілізація гуманітарної ситуації у **довгостроковій перспективі**

Мета Кластера №1

Оперативне реагування на нові руйнування будинків, а також надання життєво важливої допомоги взимку

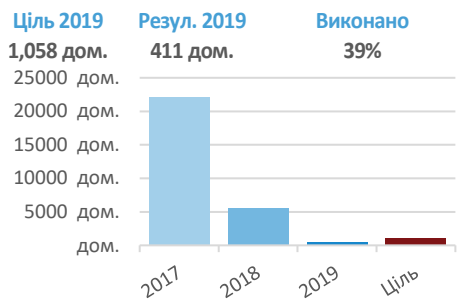
Мета Кластера №2

Легкий та середній ремонт та перехідні житлові рішення для ВПО

Cluster Objective 3

Забезпечення постійним житлом (важкі ремонти та реконструкція), а також ремонт інфраструктури.

Досягнення

Тренди минулого року показують поступовий перехід від заходів надзвичайного реагування до зростання кількості перехідних рішень.

- Партнери Кластера з питань житла перевиконали Ціль 1 з надання найнеобхідніших засобів для ремонту, а також НПТ переважно через вищу кількість розданих НПТ, ніж було заплановано. Це пояснюється тим, що деякі з партнерів отримали додаткові НПТ від інших організацій.
- Щодо Цілі 2, партнери Кластера змогли здійснити більше ремонтів у 2019, ніж у 2018 році. Крім того, були проведені заходи з ізоляції будинків, що було відзвітовано в рамках «Інших монетизованих рішень».
- Лише половина домогосподарств у Цілі 3 отримали допомогу. Така тенденція прослідковується через високу ціну та повільну швидкість виконання важких ремонтів та реконструкцій. Тим не менше, після 5 років конфлікту такі заходи являються для Кластера пріоритетними.
- Високі досягнення в кількостях людей, що отримали підтримку від ремонтів комунальної інфраструктури за минулі два роки обумовлені прогресом, досягнутим організаціями з розвитку, які звітують у Кластер. У 2019 році їх звіти враховані в окремому порядку (дивіться секцію «Державна підтримка»), оскільки індикатори агентств з розвитку не відповідають індикаторам гуманітарних агентств.

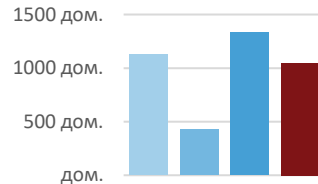
Активності на наступній сторінці відповідають Цілям Кластера та відображають наступне: (а) результат згідно з ціллю ПГР; (б) відсоток виконання; та (с) порівняння з досягненнями минулих років, дотримуючись колірної схеми, що введена вище.

Екстрений ремонт житла

1,333/1,050 дом.

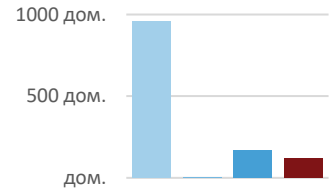
127%

Гроші на оренду житла та ін монетиз. рішення

170/120 дом.

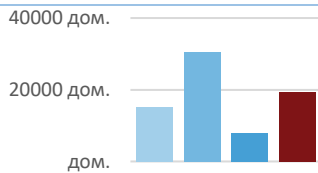
142%

Видача пального та обігрівачів

7,923/19,350 дом.

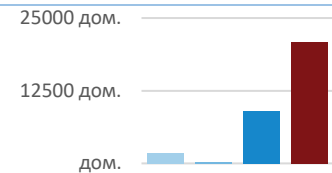
41%

Підготовка МКП до зими

9,081/20,917 дом.

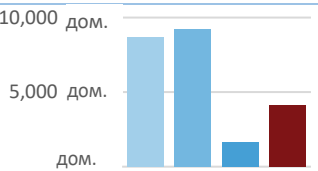
43%

Грошова допомога на підготовку до зими

1,676/4,114 дом.

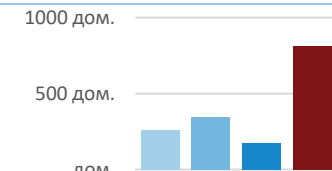
41%

Структурний (капітальний) ремонт

176/811 дом.

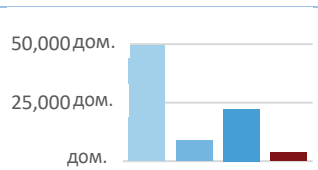
22%

Видача НПТ

22,221/3,700 дом.

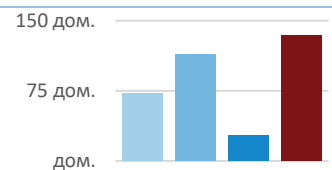
601%

Постійне житло (вкл. релокацію)

27/134 дом.

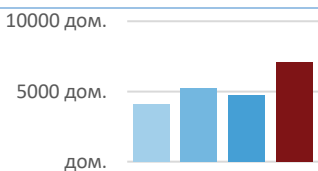
20%

Легкий і середній ремонт

4,747/7,100 дом.

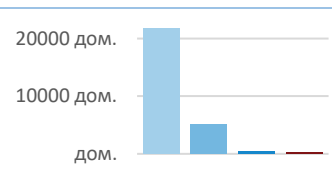
67%

Відновлення важливої інфраструктури

500/270 дом.

185%

Нові пошкодження

було підраховано 738 нових пошкоджень. Впродовж року такі населені пункти були кількістю нових пошкоджень є дещо вищою, була зафіксована невелика кількість нових пошкоджень на підконтрольних уряду територіях (ПУТ) після липня 2019 року (усього 10 нових пошкоджень). 83% усіх пошкоджень відбулися в Донецькій області (646 пошкоджень проти 130 в Луганській). Реагуючи на нові пошкодження 2019 року, а також покриваючи деякі більш давні пошкодження, партнери надали набори екстрених ремонтів 1333 домогосподарствам, дещо перевищивши поставлену ціль у 1050 домогосподарств. Швидке порівняння між 2018 та 2019 роками показує, що піки нових пошкоджень мають місце в другій половині весни – першій половині літа. Партнерам рекомендується взяти до уваги ці дані в якості індикатора готовності до реагування.

Незважаючи на позитивний розвиток політичних подій¹, який мав місце в другій половині 2019 року, загальна кількість пошкоджень дещо зросла порівняно з 2018 роком. Остаточна цифра нових пошкоджень у 2019 році – 776, у той час як у 2018 на кінець року. Найбільше нових пошкоджень було зафіксовано в червні (111). гарячими точками: Старомихайлівка, Золоте, Пікузи та Горлівка. Хоча у 2019 році

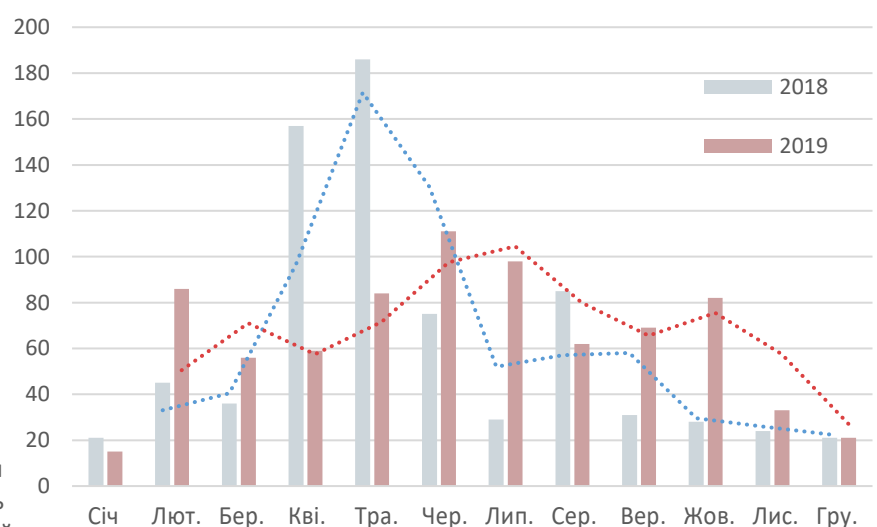

Рис. 1 Помісячне порівняння між новими пошкодженнями у 2018 та 2019 рр.

¹ Відповідно до рішення трьохсторонньої контактної групи щодо України у 2016 році, Україна почала процес розведення військ у таких населених пунктах як Станиця-Луганська, Петрівське та Золоте. Цей процес означає як відхід військових частин, так і демонування інженерних споруд по обидва боки Лінії розмежування.

Ремонти домівок

Опираючись на оцінку залишкових потреб у ремонтах на ПУТ, проведену NRC, а також відповідно до запитів де-

факто органів влади на НПУТ, партнери запланували провести ремонти в 2996 будівлях, де проживає 8045 сімей (не включаючи ремонти наборами екстреного реагування). Подібно до 2018 року, доступ партнерів на НПУТ для здійснення ремонтів лишається недостатнім, а основною умовою для надання гуманітарної допомоги є дозвіл де-факто влади. Агентства з питань житла відвідували про проведення ремонтів у 821 будинку на НПУТ, покриваючи 1050 домогосподарств. Важливо зазначити, що не було здійснено жодної реконструкції за 2019 рік на НПУТ.

На ПУТ партнери відремонтували 2175 будинків для 4112 домогосподарств. Більшість з цих будинків мали легкі чи середні ремонти з дуже невеликою кількістю реконструкцій. У деяких випадках допомога була надана бенефіціарам, що проживають у багатоповерхових будинках, що пояснює велике співвідношення між кількістю відремонтованих будівель та кількістю домогосподарств.

Домогосп., що отримали допомогу з житлом

(не включаючи Екстрений ремонт житла)

	ПУТ	НПУТ
2015-18	33,157	14,031
2019	4,112	1,050
Заг.	37,269	15,081

Очікувані потреби з житлом

2020-...	1,400+*	8-10,000
----------	---------	----------

* див. секцію «Непокриті потреби»

Допомога в зимовий період

Як і минулого року, допомога в зимовий період являється однією з пріоритетних для Кластера, націлюючись на найбільш уразливе населення. Повторна природа такої допомоги пояснюється фактом, що 5 років кризи значно вплинуло на спроможність людей відновити засоби до існування, а тому багато людей вичерпало свої збереження і не можуть підготуватися до зимового періоду. Перед початком сезону

партнерам було рекомендовано планувати відповідні програми як такі, що доповнюють допомогу, яку надають органи влади на ПУТ та де-факто на НПУТ. Ключовим принципом допомоги в зимовий період є перекриття найбільш гострих потреб. Завдяки пріоритизації людей, що проживають в ізольованих населених пунктах, а також тих, хто не має доступу до централізованого газопостачання, партнери можуть перекрити найгостріші потреби. Обмежені спроможності вразливого населення часто супроводжуються додатковими ризиками безпеки, пов'язаними з поточними бомбардуванням та/або військовою присутністю.

Упродовж зимової кампанії 2018-2019 років, партнери Кластера надали допомогу 26578 домогосподарствам (65% від запланованої кількості). Ключовим досягненням з того року є надання непродуктових товарів 15530 особам, а також розподілення твердого палива та обігрівачів між 40263 людьми. У першій половині зимової кампанії 2019-2020 років 19611 домогосподарств отримали допомогу, серед яких найбільше за все було розподілено НПТ. Серед заходів, які здійснили партнери, були також деякі іновативні підходи, як наприклад надання коштів на оплату комунальних послуг у тих населених пунктах, де бенефіціари проживають у будинках, підключених до централізованого опалення. Такий підхід дозволяє запобігати як подальшому переміщенню, так і погіршенню житлових умов у будинку, що в свою чергу може мати негативні наслідки на здоров'ї резидентів.

Державна підтримка та програми з розвитку

МВТОТ продовжило надання державних субвенцій місцевим радам. Розподіляючи кошти напочатку по принципу 50/50 (50% вартості квартир покривають місцеві ради, а 50% - державний бюджет), у червні цей принцип був змінений на 30/70. За ці кошти було придбано 85 квартир для тимчасового проживання. Таким чином, приблизно 204 ВПО отримали тимчасове житло минулого року.

Після надання доступного житла 208 сім'ям у 2018 році, **Державний фонд молодіжного будівництва** (Держмолодьжитло) спромігся збільшити державний бюджет передбачений на свої програми в 2019 році. Відтак, 300 млн. грн (приблизно 12,2 млн. дол. США) були передбачені на житлові програми в 2019 році. У грудні 2019 року Держмолодьжитло відкрило реєстрацію бенефіціарів на програми; на них подалося 6678 ВПО. Станом на січень 2020 року, 758 ВПО отримали житло за кошти минулого року. Важливо: доступне житло є державною програмою, що передбачає те, що бенефіціар покриває 50% вартості житла, у той час як держава покриває решту.

Державна служба України в надзвичайних ситуаціях (ДСНС) стала новим партнером, що координує діяльність з ремонтів житла з іншими партнерами Кластера. У 2019 році бригади ДСНС змогли відремонтувати приблизно 200 будинків, використовуючи матеріали, надані Департаментом цивільного захисту обласної адміністрації. Ремонтуючи спочатку лише дахи, бригади ДСНС розширили спектр робіт, ремонтуючи згодом також і стіни та внутрішні комунікації. З 2014 року, вони загалом відремонтували приблизно 1031 домівку та планують покрити ще 925 у 2020 році. На даний момент бригади ДСНС працюють лише в Донецькій області, у той час як у Луганській на складах департаменту цивільного захисту немає матеріалів.

Український фонд соціальних інвестицій (УФСІ) надає допомогу ВПО в рамках своїх проектів УФСІ-V та УФСІ-VI. Перший проект розпочався у грудні 2015 року та завершився у травні 2019. Ціллю обох проектів є розвиток соціальної інфраструктури та надання житла для ВПО. На кінець 2018 року було завершено будівництво 7 житлових об'єктів (гуртожитків) для ВПО. 133 ВПО заселилися у збудовані/відновлені будинки. У 2019 році було відремонтовано 10 об'єктів та заселено 221 сім'ю. Другий проект має бути завершений у 2023 та передбачає ремонти чи реконструкцію 15 житлових об'єктів для ВПО.

Більшість заходів у рамках інфраструктурних проектів **GIZ** були завершені у 2019 році. Упродовж року були завершені будівлені роботи для 81 об'єкту, що являють собою важливі соціальні заклади. Такими закладами є школи, дитячі садки та центри надання соціальних послуг, які надали послуги 818 тис. чоловік за весь рік. Лише два об'єкти мають бути завершені у 2020 році у рамках цих проектів.

ТРГ ЖЗМ У 2019 році Технічна робоча група з питань житла, землі та майнових прав (ТРГ ЖЗМ), що очолюється NRC та підпорядковується Кластеру з питань захисту та Кластеру з питань житла, координувала та надавала технічну підтримку національним та міжнародним партнерами щодо питань, пов'язаних з ЖЗМ на сходні України. За підтримки глобального рівня щодо ЖЗМ, ТРГ ЖЗМ розробила Стратегію та робочий план на 2019 рік, що включає 4 основних та 2 додаткових пріоритети. Основними пріоритетами є:

- запобігання та реагування на ризики, пов'язані з використанням/зайняттям цивільної власності військовими;
- реституція/право на компенсацію за зруйноване/пошкоджене житло;
- документація у програмах відновлення житла;
- місця компактного проживання.

Два додаткових пріоритети включають загальну координацію та інші питання.

З метою ефективнішої координації ТРГ ЖЗМ дещо змінила свою структуру та ініціювала три оперативних групи під своїм керівництвом для того, щоб об'єднати різних акторів, що беруть участь у ТРГ, для роботи над спільними тематиками: оперативна група з **компенсації** (очолюється NRC), оперативна група з **військового зайняття** (співочолюється NRC та УВКПЛ) та група з **документації у програмах з відновлення житла** (співочолюється NRC та DRC).

Загалом, було проведено 20 координаційних зустрічей як у рамках ТРГ ЖЗМ, так і оперативних груп у 2019 році. Зона координації ТРГ ЖЗМ також дещо розширилася, ТРГ розпочала свої щомісячні координаційні зустрічі в Маріуполі задля покриття питань, пов'язаних з ЖЗМ, на південній частині Донецької області.

- Затвердження рекомендацій щодо Питань документації під час релаізації програм по відновленню житла;
- Діалог з МВТОТ стосовно розробки механізму компенсації за пошкоджене чи зруйноване внаслідок конфлікту житло, а також направлення дво листів з рекомендаціями та правками до процедури компенсації;
- Участь у розробці адвокаційного інструменту «Компенсація за майно, пошкоджене або зруйноване в результаті конфлікту на сході України»;
- Координація реагування партнерів захисту на випадок військового зайняття майна в Авдіївці, Донецькій області;
- Розробка внутрішньої дорожньої карти щодо спрощення юридичних механізмів, які застосовуються в рамках роботи з відновлення житла.

Непокріті потреби

Заходи з ремонту житла, а також потреби ВПЛ, що проживають у місцях компактного проживання, лишаються серед тих потреб, які потребують уваги гуманітарних та/або державних акторів. Базуючись на знахідках NRC стосовно потреб у ремонтах, партнери

з змогли покрити потреби 2500 дом. у ремонтах, проте передбачається, що приблизно 1400 дом. з виявлених випадків будуть не покритими у 2020 році. Крім того, необхідно внести корекцію, що оцінка NRC не включає в себе потреби в «червоній зоні», а також ситуацію з багатоповерховими будинками. Загальна кількість залишкових потреб таким чином може зрости вдвічі.

Стосовно місць компактного проживання, у 2019 році, на жаль, не було надано допомоги ВПЛ, що там проживають, а тому будівлі, в яких ВПЛ розміщуються, не змогли повернутися до нормального перед-конфліктного функціонування. У результаті моніторингу ситуації з МКП, який проводить МВТОТ, більш ніж 7 тис. ВПЛ проживають наразі в МКП, не маючи доступних довгострокових рішень.

Посилання та публікації

Сторінка Кластера з питань житла в Україні	Eng.	Ukr.	Rus.	Оцінка пошкодження житла: Луганська область	Eng.	Ukr.	Rus.
Рекомендації/керівництва				Оцінка пошкодження житла: Донецька область	Eng.	Ukr.	Rus.
Стратегія Кластера з питань житла (переглянута)	Eng.	Ukr.	Rus.	Затяжна тимчасовість: як живуть ВПО у місцях компактного проживання	Eng.	Ukr.	Rus.
Рекомендації з підготовки до зими 2019-20	Eng.	Ukr.	Rus.	Інформаційні бюлетні та карти			
Матриця активностей Кластера 2019-20	Eng.	Ukr.	Rus.	Інформ. бюлетень МТОТ у секторі житла №1	Eng.	Ukr.	Rus.
Публікації партнерів				Інформ. бюлетень Кластера Q1 2019	Eng.	Ukr.	Rus.
Заходи компенсаційного характеру в рамках надзвичайної ситуації	Eng.	Ukr.	Rus.	Інформ. бюлетень МТОТ у секторі житла №2	Eng.	Ukr.	Rus.
Питання документації під час реалізації програм по відновленню житла	Eng.	Ukr.	Rus.	Інформ. бюлетень Кластера Q2 2019	Eng.	Ukr.	Rus.
Рамкова програма Міжвідомчого постійного комітету з пошуку довгострокових рішень	Eng.	Ukr.	Rus.	Інформ. бюлетень Кластера Q3 2019	Eng.	Ukr.	Rus.
Компенсація за майно.	Eng.	Ukr.	Rus.	Карта нових пошкоджень 2019 р.	Eng.	Ukr.	Rus.